از قلم شما

برگی از تاریخ

تظاهرات مردمی و تیراندازی ماموران شهربانی بیرجند

امام خمینی(ره) پیش از پیروزی انقلاب به مناسبت میلاد حضرت مسیح(ع) دراعلامیه ای علاوه برتبریک این روز به مسیحیان جهان از آن ها درخواست کردند در این روزهای متبرک برای ملت ایران که گرفتارسلطان ستم کارند، دعا کنند.
این اعلامیه سوم دی ۱۳۵۷ از سوی جوانان انقلابی در مسجد پایین شهر بیرجند که یکی از مراکز فعالیت های انقلابی بود، توزیع شد.
پس از آن گروه های مختلف مردم در حالی که شعارهای ا...اکبر خمینی رهبر و... سر می دادند از مقابل مسجد حرکت کردند و به سمت میدان امام حسین(ع) فعلی بیرجند به راه افتادند.
بعد از آن در این مکان شعارهای «نصرمن ا... و فتح القریب» و «مرگ بر این سلطنت پرفریب» را سردادند. در همین هنگام یک ریوی ارتشی که درآن سربازان مسلح حضور داشتند به همراه ماشین آب پاش شهرداری ونیروهای شهربانی میدان را محاصره کرده بودند اما جوانان انقلابی به حرکت خود ادامه دادند و در این حال نیروهای پلیس به آن ها حمله کردند و با باتوم و قنداق تفنگ به سر و دست آنها زدند.
اما جوانان غیور با وجود این که زخمی شده بودند پاهای خودرا محکم به زمین می زدند و شعار مرگ بر شاه را تکرار می کردند. همزمان با آب پاشی، تیراندازی و پرتاب گاز اشک آور نیز شروع شد و جوانان به سمت کوچه «غنی» رفتند که نیروهای پلیس آن ها را محاصره و اقدام به تیراندازی کردند که یکی از دانشجویان به نام «ابوالفضل دادرس مقدم» از ناحیه پا مورد اصابت تیر قرار گرفت.
پس از این اقدام، شهر در محاصره پلیس قرار گرفت و ابوالفضل دادرس مقدم شبانه برای درمان به مشهد رفت و روز ۵ دی ۱۳۵۷ در حالی که بیمارستان مشهد پر از مجروحان تظاهرات بود مورد عمل جراحی قرار گرفت.

سید اکبر سوفاری

نگاه

ضرورت توحید کلمه

ولادت حضرت محمد(ص) به اتّفاق نظر شیعیان در ۱۷ ربیع الاول وبر اساس نظر اهل سنت در دوازدهم ربیع الاول رخ داده است.
کنیه حضرت ابوالقاسم و القاب ایشان رسول ا...، نبی ا...، خاتم الانبیاء، سَیِّدُالبَشَر و... است. پدر ایشان عبدا... بن عبدالمطلب و مادر آن حضرت آمنه بنت وَهَب است.
رقیه، ام کلثوم، زینب، قاسم، عبدا...، ابراهیم و حضرت فاطمه زهرا(س) فرزندان پیامبر اسلام هستند که به جز فاطمه(س) همگی در دوران حیات پیامبر از دنیا رفتند.
دوران زندگی پیامبر اکرم(ص) در دو شهر مکه و مدینه سپری شد. ایشان پس از آن که در ۴۰ سالگی برای پیامبری برگزیده شدند، در ابتدا دین الهی را به طور مخفیانه تبلیغ می‌کردند و پس از ۳ سال به دعوت آشکار دست زدند.
رنج‌ها و سختی‌های فراوانی که پس از درگذشت ابوطالب، عمو و حضرت خدیجه(س)همسر آن حضرت بر ایشان گذشت و همچنین اعلام آمادگی مردم یثرب برای پذیرفتن آن پیامبر عظیم‌الشأن، زمینه ساز هجرت بزرگ ایشان به مدینه شد .
وحدت و یکپارچگی مسلمانان و لزوم اتحاد و اتفاق کلمه میان ایشان بلکه ضرورت توحید کلمه بر محور کلمه توحید برای همه موحدان و خداپرستان روی زمین، از تعالیم و آموزش های اساسی آیین اسلام و از اصول فرهنگ قرآنی است و بر همین اساس، قرآن کریم یکی از عمده ترین و سازنده ترین اهداف رسالت رسول اکرم (ص) را تالیف قلوب و ایجاد انس و تفاهم به جای خصومت و دشمنی بیان می‌دارد و اگر کسی در تاریخ به دیده عبرت بنگرد این معنی را از شاهکارهای رسالت محمدی می‌یابد.
بر این اساس پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران امام خمینی(ره) با توجه به دو نظر درباره زمان میلاد حضرت محمد(ص) با تاکید بر اهمیت حفظ وحدت فاصله بین این دو روز آن را به نام هفته وحدت نامگذاری کردند تا براین اساس انسجام و وحدت بین اهل تشیع و تسنن بیش از پیش گسترش یابد و مانعی بر سر راه نفوذ تفکرات استکباری بین جامعه مسلمانان شود.

پایگاه اطلاع رسانی حدیث شیعه

لهجه بیرجندی در سراشیب سقوط

مُو بیرجندی نِیُم

قاسمی- لهجه ای که به شیرینی معروف بود حالا کم کم نه تنها در صحنه اجتماع، بلکه در خانه و خانواده ها نیز شنیده نمی شود و برخی به نوعی گویش به زبان مادری را فراموش می کنند.
صحبت کردن به لهجه بیرجندی یا محلی هرکدام از شهرستان ها شاید در جلسات رسمی ممکن نباشد اما به نظر می رسد در اداره ها، مدرسه ها و... و حتی در جمع فامیل هم رو به فراموشی است.
مادرها، کارمندها، دانش آموزان و... علت های گوناگونی مانند آشنا نبودن با لهجه اصیل، مشکل در برقراری ارتباط از طریق گفت وگو با زبان محلی و... را دور شدن از این شاخص فرهنگی و صحبت کردن به لهجه معروف تهرانی عنوان می کنند.
یک کارمند می گوید: همه همکارانش بیرجندی نیستند، برخی از شهرستان ها و بعضی هم از خارج استان به بیرجند آمده اند و معنای برخی جملات را نمی فهمند هرچند اهالی استان یا حتی همان همکاران بیرجندی هر طور که باشد منظور یکدیگر را متوجه می شوند.«الهی» بومی نبودن برخی همکاران و به ویژه رئیس یا معاون ها را علت دیگری برای صحبت نکردن به لهجه بیرجندی عنوان می کند و این که انگار برای گفت وگو به زبان مادری خجالت می کشند.
مادری هم که مانع صحبت کردن فرزندانش با لهجه بیرجندی می شود معتقد است آن ها در مدرسه از دیگران کم می آورند، محلی صحبت کردن نوعی بی کلاسی است و بچه ها با همه اصطلاحات و واژه های روز آشنا نمی شوند.
در یک قصابی فروشنده می گوید: هم با لهجه بیرجندی و هم تهرانی با مردم صحبت می کنم، هر طور که مشتری بخواهد اما بیشتر مراجعان با لهجه غیر بیرجندی سخن می گویند جز آن ها که از قدیمی های شهر هستند.

■ **تغییر گویش در همه جا**

معاون فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان جنوبی هم می گوید: وفق یافتن با گویش های دیگر از جمله شهرهای بزرگی مانند تهران محدود به خراسان جنوبی یا بیرجند نیست بلکه در همه استان ها عمومیت دارد البته به نظر می رسد باید خود را با بقیه جوامع به ویژه مرکز کشور تطبیق داد تا بتوان پیام های خود را به مسئولان پایتخت رساند زیرا در گویش محلی این امکان وجود دارد که آن ها پیام ما را به درستی دریافت نکنند.
«عباس علی بهاری» توضیح می دهد: جمعیت و فرهنگ شهرهای بزرگ، قالب و به زبان رسمی نزدیک تر است به همین دلیل بیشتر خود را به این گویش نزدیک می کنیم تا مخاطب زودتر پیام را دریافت کند و در فهم آن دچار ابهام نشود. وی یک دیگر را هم وجودگویش های بزرگ در استان و به ویژه در بیرجند عنوان می کند که پس از استان شدن و انتخاب مرکز با افزایش جمعیت و مهاجرت از نقاط مختلف مواجه شده بنابراین گویش های مختلفی در بیرجند گردهم آمده و نهبندانی، طبسی، خوسفی و... هم در مرکز استان جمع شده اند. او در نقد این گرایش توضیح می دهد: دو نوع نگاه به موضوع وجود دارد و هرچه بیشتر به مرز نزدیک می شویم لهجه اصیل فارسی و «دری» در مناطق مرزی بیشتر شنیده می شود و به دلیل شرایط اقلیمی منطقه، نتوانستیم این اصالت و پایداری فرهنگی را حفظ کنیم زیرا اقلیم منطقه از عوامل فرهنگی ومحرومیت های مختلف تاثیر می پذیرد.
وی ادامه می دهد: برای حفظ گویش های محلی، اقدام هایی مانند جشنواره ها، برگزاری شب شعر، طنز، حمایت از تولیدات بومی، محلی و منطقه ای و... انجام می شود.
«بهاری» تاکید می کند: تا زمانی که با گویش ها صحبت نشود ماندگاری آن زیر سوال می رود و فقط در کتاب ها خواهد بود. حفظ گویش های محلی برعهده همه مردم است و همت عمومی می خواهد و باید همه قشرها پای کار باشند.
به گفته وی، از زمان ورود دانشجویان، مدیران و مسئولان و... به استان الگوبرداری از آن ها شروع شد و زبان محاوره در اداره ها و همه تریبون ها گویشی شد که با خراسان جنوبی تفاوت دارد.

■ **ورود و تغییر**

کارشناس پژوهش میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان معتقد است تغییر لهجه، خاص بیرجند نیست و در تمام استان ها همین طور است، تغییریکی از ویژگی های زبان است طوری که حتی لهجه فارسی و کتابت یا به اصطلاح رایج تهرانی هم با آنچه ۳۰ سال قبل بوده تفاوت دارد حتی رسانه های مکتوب هم در طول سال ها تغییر کرده اند.
«برآبادی» می گوید: با ورود تکنولوژی در دستور زبان هم تغییراتی ایجاد و ماهیت گویش و زبان به تدریج بر اثر عوامل اقتصادی، اجتماعی و فناوری تغییر می کند، در مورد مثبت یا منفی بودن این مسئله هم بخشی از این تغییرات (به ویژه اگر در معنای درست به کار رود) به غنای واژگان کمک می کند ولی قسمت بیشتر تغییر خوب نیست.
به گفته وی، هیچ گاه نمی توان از لهجه های محلی محافظت کرد، گویش ها مانند ۵۰ سال قبل نیست و با آن شیوه کاربرد ندارد.
او می گوید: چنانچه تغییرات شتابزده نباشد آسیب نیست اما زمانی که شتابزده ومنجر به ایجاد فاصله شود طوری که بین لهجه و گویش پیر وجوان آن قدر تفاوت ایجاد شود که شنونده متوجه صحبت فرد کهنسال نشود آن موقع گسست فرهنگی به وجود آمده و باید جلوی آن گرفته شود.به نظر وی، تغییرات لهجه پس از استان شدن و ورود تکنولوژی های جدید زیاد شده است، برخی لهجه ها مانند یزدی و اصفهانی به گونه ای است که نمی توانند برخی کلمات را ادا کنند و به همین دلیل با لهجه خودشان صحبت می کنند و از لهجه شناخته می شوند.«برآبادی» می گوید: متولی خاصی برای حفظ این شاخص فرهنگی (لهجه) وجود ندارد اما فرهنگستان زبان در مورد تغییر واژه ها و لهجه ها کار می کند. پژوهشگاه سازمان میراث فرهنگی کشور هر چند دراستان شعبه ندارد اما در ذیل پژوهشکده های آن پژوهشکده زبان وجود دارد که در بحث زبان فارسی و گویش ها به ویژه استان هایی که گویش خاصی دارند کار می کند. وی تصریح می کند: جایی را نمی توان مسئول حفظ لهجه عنوان کرد زیرا مسئولیتی همگانی است همان طور که مردم باید برای حفظ این شاخص فرهنگی حساس باشند، رسانه ها و از جمله صدا وسیما با تولیدات محلی نقش مهمی در ترویج و توسعه این مسئله دارند و در کتاب های درسی هر استان هم می توان به فرهنگ عامه توجه کرد.

■ **گرایش به لهجه معیار**

یک مدرس دانشگاه هم تغییر لهجه ها به طرف زبان معیار یا همان تهرانی را در بیشتر لهجه ها تایید و اضافه می کند: در بیرجند لهجه در حال فراموشی است در حالی که لهجه ما فارسی اصیل «دری» است، این منطقه خواستگاه لهجه فارسی دری است که تغییرات خاصی در فارسی دارد، برای مثال به جای مصوت «آ» از «اُ» استفاده می شود.
«شمشیرگران» در مورد صحبت نکردن با لهجه بیرجندی در خانواده ها می گوید: برخی خانواده ها این کار را باعث شرمندگی فرزندانشان در مدرسه و اجتماع می دانند و به همین دلیل با آن ها به زبان معیار سخن می گویند که همان تهرانی است.
وی معضل را زمانی می داند که فقط اشعار بیرجندی در فضای محدود یا مجازی به کار می رود و برای لهجه بیرجندی ارزشی قائل نمی شویم حتی آنچه از صدا وسیما شنیده می شود تقلید است و لهجه بیرجندی واقعی نیست به همین دلیل جای خالی این لهجه وجود دارد.
ساکنان محله «ته ده» یا «خیرآباد» بیرجندی غلیظ صحبت می کنند، فرد بی سواد است اما مفاهیم واژگان را بدون دانستن قاعده به دلیل کاربرد لهجه به درستی رعایت می کند.
وی تاکید می کند: لهجه بیرجندی تقریبا به فراموشی سپرده می شود و قصه حفظ آن سر دراز دارد، سال قبل در جلسه های کانون هنرمندان و مثنوی پژوهی در این مورد صحبت هایی شد اما به جایی نرسید.
وی تصریح می کند: خودمان از صحبت کردن با لهجه بیرجندی خودداری می کنیم و این کار را کسر شان می دانیم در حالی که دانشجویان غیر بومی لهجه خود را در استان ما حفظ می کنند بنابراین برای حفظ لهجه بیرجندی هم به همت همگانی نیاز است.
«شمشیرگران» احتمال از بین رفتن لهجه بیرجندی را رد می کند وتوضیح می دهد: این لهجه سینه به سینه نقل می شود و یکسری کلمات رمز گونه و ضرب المثل دارد که باقی می ماند هرچند بسیاری از میانسالان بیرجندی هم آن ها را نمی دانند اما در فرهنگ لغت معین با همان تلفظ ثبت شده است.
وی تکرار لهجه را در حفظ آن موثر می داند و تاکید می کند: برای حفظ آن باید احساس نیاز ایجاد شود و چنانچه دو نفر بیرجندی در مکالمات خود حداقل ۵۰ کلمه با همین لهجه به کار ببرند و یک غیر بومی را به شناختن این کلمات حساس کنند در حفظ و ترویج آن قدم برداشته اند و کار سختی نیست.

تا زمانی که با گویش ها صحبت نشود ماندگاری آن زیر سوال می رود و فقط در کتاب ها خواهد بود. حفظ گویش های محلی برعهده همه مردم است و همت عمومی می خواهد و باید همه قشرها پای کار باشند

خبر

آغاز مرمت «ارگ کلاه فرنگی» بیرجند

حسین قربانی- مرمت «ارگ کلاه فرنگی» بیرجند با ۱۰۰ میلیون تومان اعتبار شروع شد.
مدیر پایگاه باغ های تاریخی استان به خبرنگار ما گفت: اعتبار مورد نیاز برای مرمت این بنا ۴۰۰ میلیون تومان برآورد شد و سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری کشور در مرحله ۱۰۰ میلیون تومان تخصیص داد.
«جنتی فر» افزود: مجموعه این باغ از سوی مالکان به میراث فرهنگی واگذار و عملیات مرمت ساختمان کوشک موسوم به ارگ کلاه فرنگی بلافاصله پس از تحویل به میراث فرهنگی استان با هدف احیای این بنای تاریخی آغاز شد.
به گفته وی، این بنا با کاربری نماد معماری شهری ونمایشگاه اسناد سیاسی استان نوروز ۹۵پذیرای گردشگران داخلی و خارجی خواهد بود.
وی تصریح کرد: لایه برداری، بندکشی های سیمانی، حذف الحاقات معماری در فضاهای داخلی و نمای بنا، لایه برداری اندود گچ فرسوده فضاهای داخلی، اجرای تاسیسات الکتریکی، اجرای مجددنماهای ساختمان براساس تصویرهای قدیمی و شواهد موجود، مرمت تزئینات گچی، طراحی وساخت در و پنجره های چوبی و محوطه سازی از جمله اقدام های مرمتی است که پایگاه باغ های تاریخی استان در این بنا انجام می دهد.
به گفته وی، بنای ارگ کلاه فرنگی یکی از باغ های تاریخی بیرجند است که در دوره زندیه و در حاشیه غربی حصار شهر بیرجند ساخته شده و طراحی پلکانی کوشک مرکزی بنا از ویژگی های مهم آن است.
کوشک مرکزی این عمارت در نمای خارجی و دارای ۶ طبقه بوده وطبقه های اول ودوم آن فضاهای معماری نشیمن،شاه نشین و اندرونی در گرداگرد فضای حوضخانه است.
«جنتی فر» بادگیر و پیشانی طاقی با قوس های نیم دایره و تزئین شده را از عناصر معماری این بنا دانست و گفت: تزئینات به کار رفته در کوشک شامل گلدانی های گچی برجسته، مقرنس، رسمی بندی، مشبک های گچی روزنه ها و تزئینات گچی استامپی (مهری) حاشیه دیوارها است.

فروش ۱۲۲ میلیون تومانی فیلم «محمد رسول ا...(ص)» در استان

فروش فیلم «محمد رسول ا...(ص)» در استان به ۱۲۲ میلیون تومان رسید.
سرپرست اداره سینمایی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی با بیان اینکه از زمان اکران فیلم «محمدرسول ا...(ص)» تا اول دی، ۲۸ هزار نفر تماشاگر این فیلم بودند، گفت: اکران فیلم «محمد رسول ا...(ص)» از شهریور در خراسان جنوبی آغاز شد و این فیلم در سینماهای استان ۲۸ هزار تماشاگر داشت.
به گزارش تسنیم «حمید غلامی» با بیان اینکه بیشترین فروش بلیت در سینما بهمن بیرجند بود، افزود: فروش و تماشای این فیلم در خراسان جنوبی بی سابقه بود و در حال حاضر فیلم «محمد رسول ا...(ص)» در سینماهای طبس و نهبندان اکران می‌شود.

نشر نو

آشنایی با اطلاعات و ارتباطات
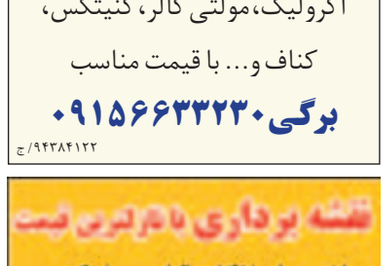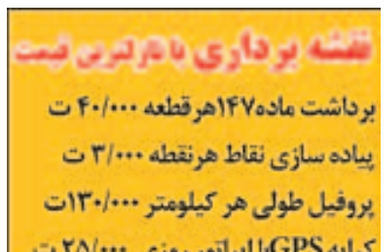
«اطلاعات و ارتباطات» اصطلاح هایی است که در جامعه امروز فراگیر شده و به قدری با آن مواجه می‌شویم که به مفهوم و تعریف آن نمی اندیشیم اما مفهوم این دو اصطلاح به ویژه اطلاعات در رشته‌های مختلف به شیوه‌های متفاوتی تبیین شده است. از دهه ۱۹۴۰ به بعد نظریه‌های متفاوتی در حوزه اطلاعات و ارتباطات ظهور کرده که گاه در ماهیت و اهداف تفاوت‌های زیادی با هم دارند. انقلاب اطلاعاتی که در قرن بیستم آغاز شد و به تدریج سرعت گرفت جامعه صنعتی را به جامعه اطلاعاتی تبدیل کرده است. در جامعه اطلاعاتی ابعاد زمانی و مکانی کمرنگ و تعاملات انسانی بیش از پیش تقویت می‌شود. در این کتاب که توسط دکتر «محسن نوکاریزی» و سید «مهدی نارمنجی» تألیف شده است، موضوعاتی از قبیل تأثیر اطلاعات بر جوامع، اقتصاد اطلاعات، اخلاق اطلاعات، خط مشی‌های اطلاع‌رسانی و آینده اطلاعات و ارتباطات بررسی و تحلیل شده است. چاپ اول کتاب «آشنایی با اطلاعات و ارتباطات» را انتشارات «سمت» در سال ۱۳۹۲ منتشر کرده و این کتاب در پاییز ۱۳۹۴ تجدید چاپ شده است. **اداره کل کتابخانه های عمومی خراسان جنوبی**